

**HELSINKI
PRACTICE
RESEARCH CENTRE**

UNIVERSITY OF HELSINKI

SOSIAALIPALVELUIDEN VAIKUTTAVUUS

YTT Elina Aaltio
tutkijatohtori HY

LÄHTÖTILANNE

Yhä enenevästi puhetta sosiaalityön vaikuttavuuden parantamisesta, näyttöön perustuvasta toiminnasta (EBP) ja käytäntösuosituksista

Kaikkia näitä vaikea edistää, ellei käytössä ole tutkittua tietoa eri palvelujen ja niissä käytettävien menetelmien vaikuttavuudesta ja onnistuneesta käyttöönotosta

Toistaiseksi tällaista tietoa ei juurikaan ole, koska sosiaalityön tutkimusalalla vaikuttavuustutkimusta tehty niukasti

Miksi? Entä mitä nyt tulisi tehdä?

VAIKUTTAVUUS

- 1) Vaikuttavuudella (*effectiveness*) tarkoitetaan sitä, että interventiolla on saatu aikaan toivottuja tuloksia oikeassa asiakastyössä
- 2) Vaikuttavuuden osoittamiseksi pitää todentaa, että tulos on juuri intervention ansiota, eikä
  - tilanne olisi parantunut joka tapauksessa omia aikojaan
  - tilanne on parantunut täysin muusta syystä
- 3) Luotettavimpana tapana tutkia intervention osuutta muutoksessa on käyttää satunnaistettua kontrolloitua koeasetelmaa (RCT)

VAIKUTTAVUUSTUTKIMUS SOSIAALITYÖSSÄ

Perinteisesti sosiaalityön tutkimusalalla on tutkittu vaikuttavuutta hyvin vähän

- vaikuttavuuskäsitteen väärä tulkinta: ”tehokkuuden arviointia”
- tieteenfilosofiset syyt: ”sosiaalityön ilmiöitä ja asiakkaiden tarpeita ei voi mitata”
- ymmärrys profession luonteesta: ”sosiaalityössä ei ole interventioita”

Ei erityisesti suomalainen vaan tutkimusalan yleinen piirre

- Amerikkalaisissa vertaisarvioiduissa sos.työn journaaleissa alle 10 % artikkeleista vaikuttavuustutkimusta (Rosen ym.1999, Holosko 2010)
- Ruotsissa 8 % sosiaalityön väitöstutkimuksista tarkasteli jonkin intervention vaikutuksia, ja näistä tutkimuksista vain kolmannes kokeellisia (Olsson & Sundell 2016)

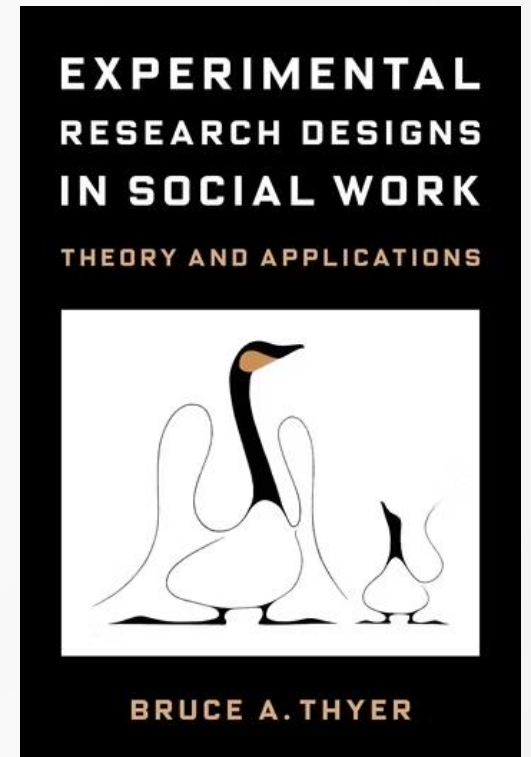
SOSIAALITYÖN SISÄINEN KRITIIKKI

Evidence-based vs. opinion-based practice?

- Professio nojaa enemmän auktoriteetteihin tai mielipiteisiin kuin tutkimusnäyttöön (Gambrill 2001, Mäntysaari 2003, Sundell ym. 2010)

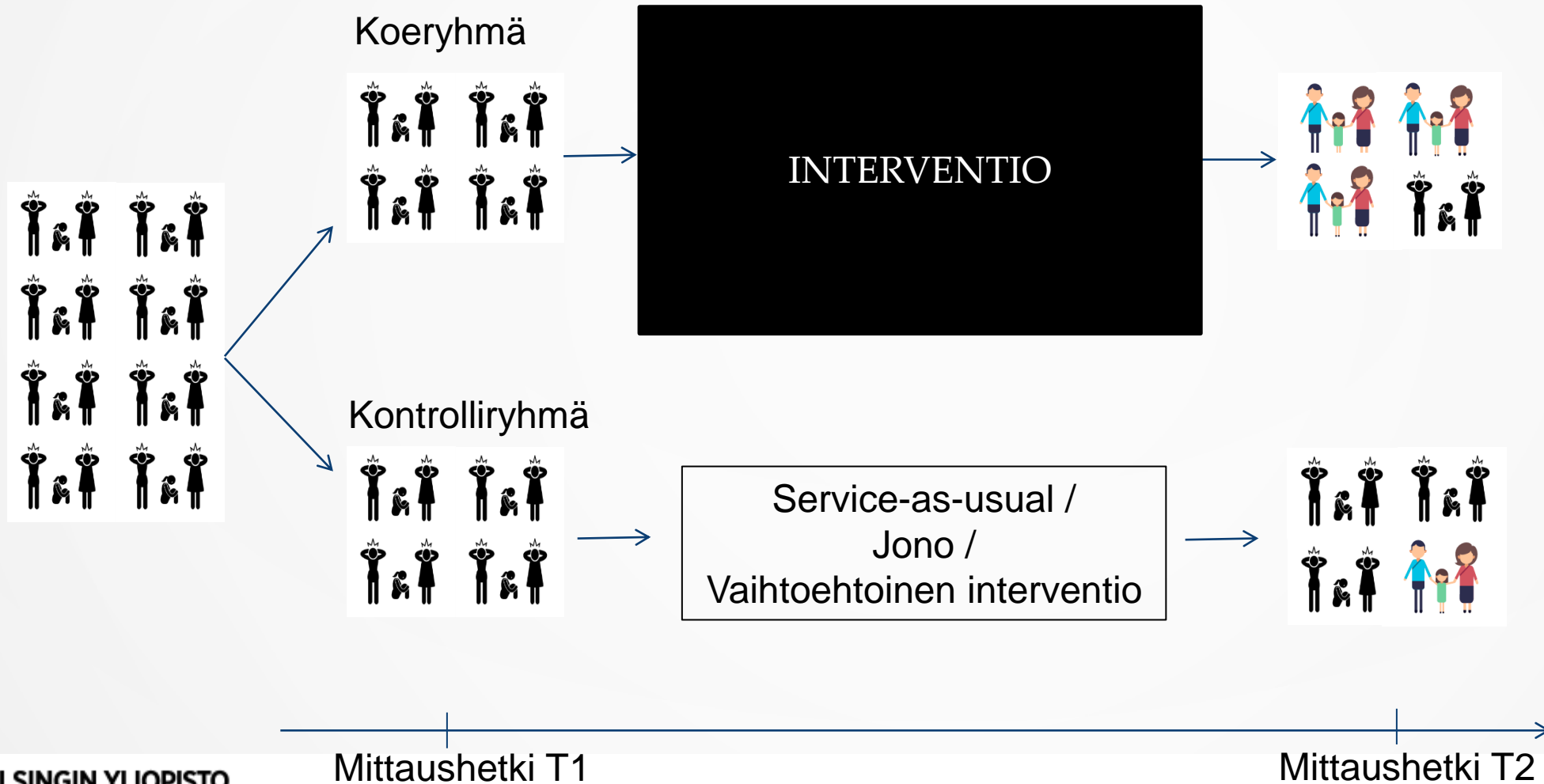
Tutkimuksen jatkumo

- Sosiaalityön tavoitteena on parantaa ihmisten elinolosuhteita
- Kuvaileva, yhteyksiä tarkasteleva ja teoreettinen tutkimus ei riitä, vaan niiden pohjalta muotoiltuja hypoteeseja on testattava kokeellisella tutkimuksella Thyer (2023): *"Muutoin tutkijoiden työ jää kesken"*

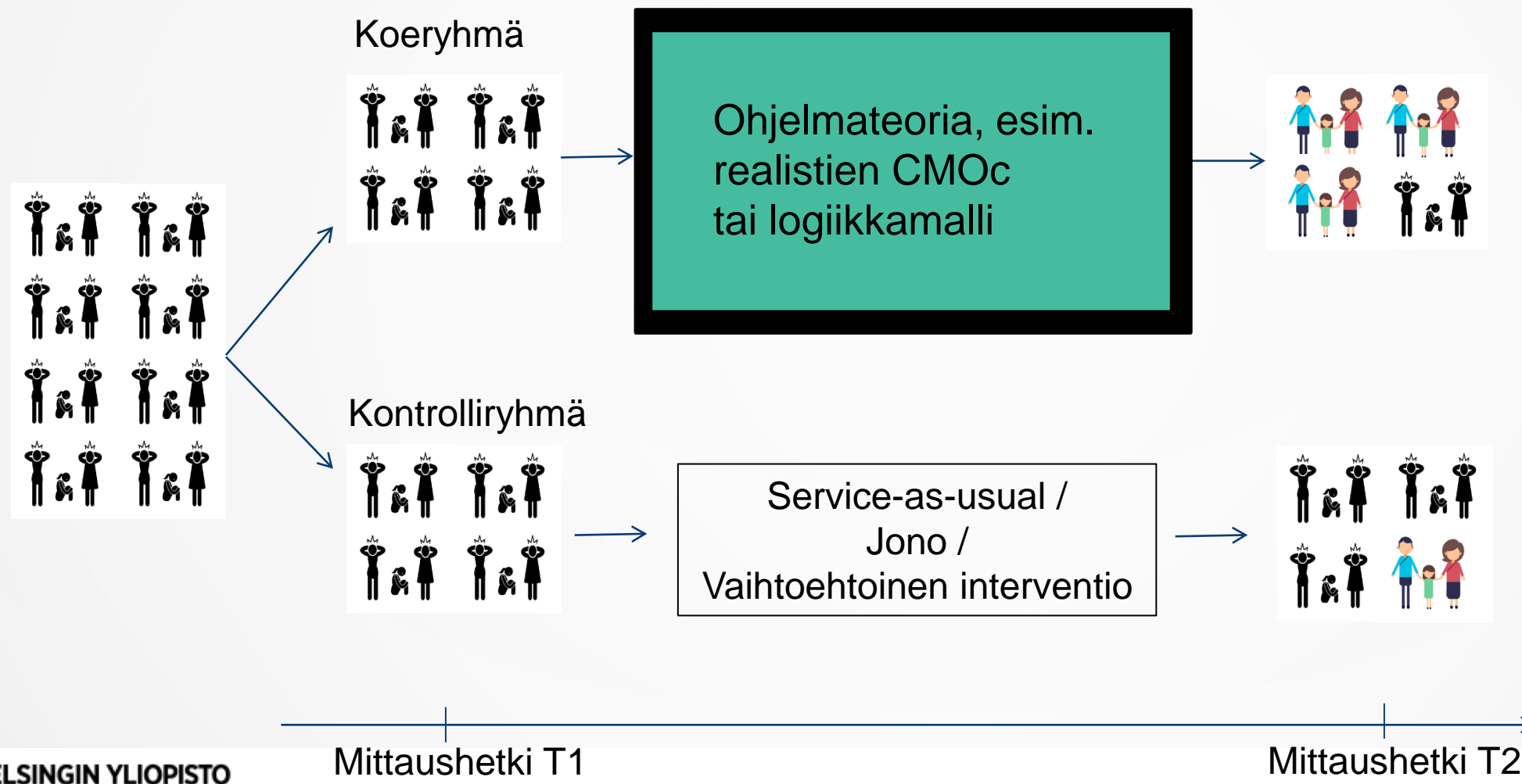

KOEASETELMA

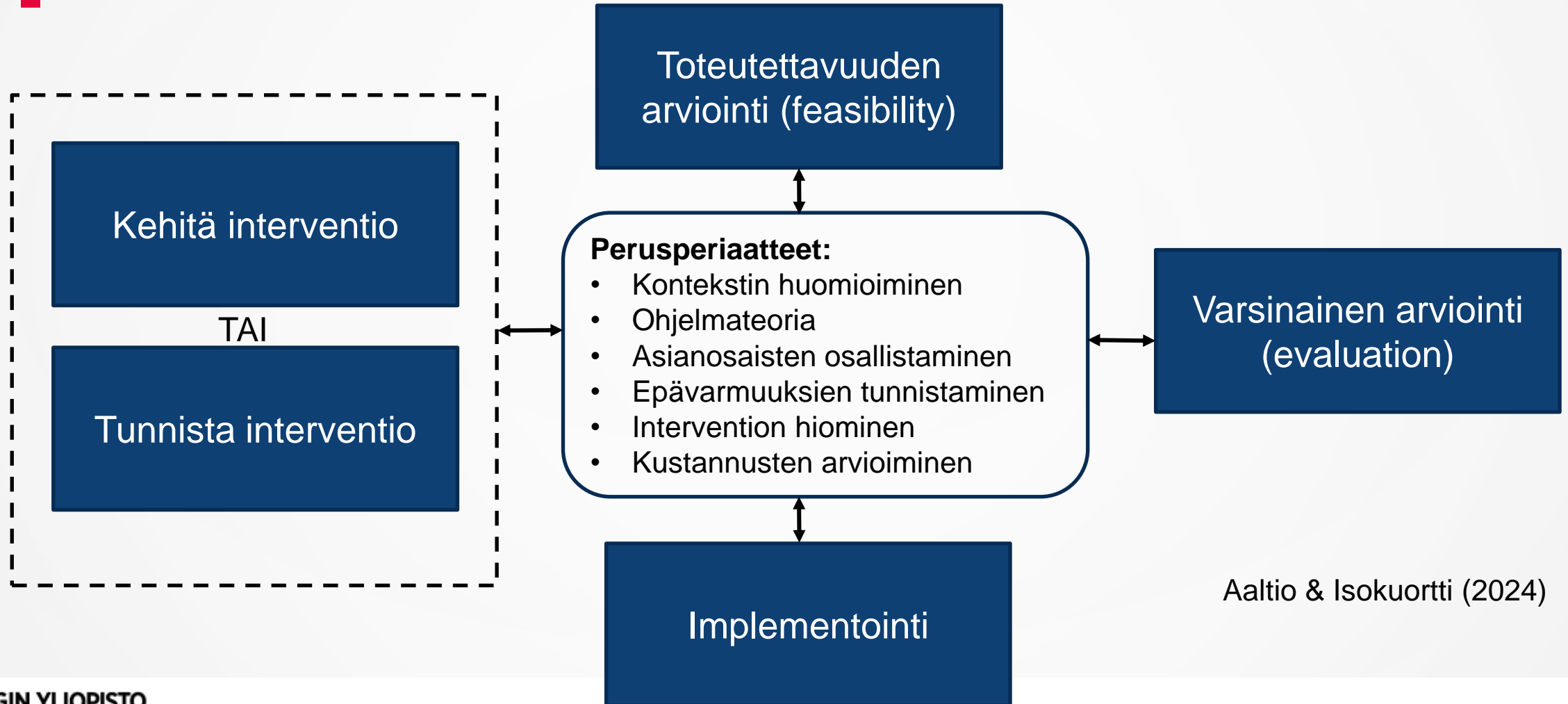
BLACK BOX VS. TEORIAVETOINEN ARVIOINTI

ARVIOINTITUTKIMUKSEN NYKYISET IHANTEET

FRAMEWORK FOR DEVELOPING AND EVALUATING
COMPLEX INTERVENTIONS: MRC GUIDANCE (SKIVINGTON YM. 2021)

Aaltio & Isokuortti (2024)

ARVIOINTITUTKIMUKSEN EDELLYTYKSIÄ SOSIAALIPALVELUISSA

Tarvitaan nykyistä enemmän

- halua jäsentää sosiaalityötä ja -palveluja konkreettisiksi interventioiksi, joilla on konkreettinen tavoite, jota voidaan mitata
- sosiaalipalveluihin soveltuvia mittareita ja seurantatietoa
- halua kysyä ovatko nämä interventiot vaikuttavia, ja missä kontekstissa ja millä mekanismeilla tavoitteet voidaan saavuttaa
- arviointitutkimusmenetelmien monipuolista haltuunottoa
- resursseja ja motivointia hyvin jäsenneltyjen interventioiden implementointiin ja asiakastyössä tapahtuvaan aineistonkeruuseen
- rahoitusinstrumentteja, jotka mahdollistavat kokeellisen tutkimuksen

KIRJALLISUUS

- Aaltio, E. & Isokuortti N. (2024) Uusien interventioiden tutkimusperustainen kehittäminen ja arviointi lapsi- ja perhesosiaalityössä. Teoksessa Kiili, J., Jaakola, A.-M., Anis, M., Lamponen T. & Stenvall, E. (toim.) Lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityö. Gaudeamus.
- Gambrill, E. (2001). Social Work: An Authority-Based Profession. *Research on Social Work Practice*, 11(2), 166-175
- Holosko, M. (2010). What Types of Designs are We Using in Social Work Research and Evaluation? *Research on Social Work Practice*, 20(6), 665-673.
- Mäntysaari, M. (2003). Realism as a foundation for social work knowledge. *Qualitative Social Work*, 4(1), 87-98.
- Olsson, T. & Sundell, K. (2016). Research that guides practice: Outcome research in Swedish PhD theses across seven disciplines 1997-2012 *Prevention Science*, 17(4), 525-532.
- Rosen, A., Proctor, E. K., & Staudt, M. M. (1999). Social work research and the quest for effective practice. *Social Work Research*, 23(1), 4–14.
- Skivington, K., Matthews, L, Simpson, S. A, Craig, P, Baird, J, Blazeby, J. M., Craig, N., French, D., McIntosh, E., Petticrew, M., Rycroft-Malone, J., White, M., & Moore, L. (2021). A new framework for developing and evaluating complex interventions: update of Medical Research Council guidance. *BMJ* 2021; 374:n2061. <https://doi.org/10.1136/bmj.n2061>
- Sundell, K., Soydan, H., Tengvald, K., & Anttila, S. (2010). From Opinion-Based to Evidence-Based Social Work: The Swedish Case. *Research on Social Work Practice*, 20(6), 714-722.
- Thyer, B. (2023) *Experimental Research Designs in Social Work. Theory and Applications*. Columbia University Press.